

ХОНИН АЖАЛ—ГОЛ ЫЛБАРИ

(Эздин районно
партийна конференцидээ)

Эдэ хада тала дайдар угаа байн юугат. Эндэл хэр угаа хойно хонин хураг олоороо үсхээрилдэгдэ байдаг. Тэнгэрээр мэрэгжэд шадбарлар баяжлан эрчим хонинд үзгэ гаралат. Энэ эдн талдаа республикын сууга хонин, ГСФСР-аг Берхоний Советэй дундт Гомбо-Цырен Говчинкова Цыреншанжа ажал хэрэгээрэ суурхажа яадаг.

Кинотеатрай үргэн зал соо олоной дунда, хударжэн шарайтай эхээр буулсана. Энэмэй Эздин районно ХХ партийна конференцид делегат, «Коммунизм» колхозой сууга хонин шон ха юм. Делегатад хунгадаал хадаа тэрүүд хонинд байха ёһотой. Мун энэ Лениний нэрэмжэтэ колхозой мэдээжэ хониншон нүхэр Нагаев буулсана.

Хонин ажал хадаа Эздин аймагай колхоз, совхозуудай шидхэмэй халбарин болоно. Тиммэнэ парткомой секретарь нүхэр А. А. Бадиевэй хонин тоосотой элдхэл дотор энэ халбарин тухшаа нилээд олон үгэ хэлэгдэ байн байна. Эздин колхоз, совхозууд 246 мянга гаран хонин хүргэжэй юм. 1964 ондо аймагай ажгууцууд хонинд олоно, мяха бүрэнхэ худалдажа, 4 миллион 640 мянган түхэржэй олоо оруулхан байха. Энэ шье жадэ энээнгэ бага олоо агтахагүй хаш. Ингэжэ хонин ажалнаа оролон олоно энхэдэй бүхэ агтахаг 60 процент болдог. Тингэжэ хонинданы үнөөд тингэ олоо гэхын аргагүй. Хөөр жадэй саада төв энхэн ажгууцууд 250 мянга шахуу хонинд байгаа нэн. Ингэжэ хонин хурагын араад мянга шахуугаар бүрэнхэ үгэ хонинд эрэгтэй. Харбаа хоёр жадэй саада тэр 7440 центнер ношон хайшалагдабан хаш, үгээрэн жадэ 5960 центнер хуртарээр тэрэн дошоо орошон байн. Энэн тухай конференцид делегатад нүүжэжэн бодож үзэн эрэгтэй. Лениний нэрэмжэтэ колхоз хонин хүрэгэ 4000, ХХ парткомын нэрэмжэтэ колхоз—2100, Борьбегой совхоз—3800, «Октябрьский» совхоз 5200 толгойгоор хороон жэ шөгтэй.

Энэ ушар юм дээрнээ болоо гэхэд, партийна организациуудай, хонин ажал дээр худалдажэ коммунистуудай энэ шухала халбарин тухшажа анхараалаа буудуулданы гэжэ болоно. Гансахан нэгондоо 30 чингэ гаран хүрэнгэн энэ гаралдаа бшуу. Дээрэ урлин гуранд тухшаахан хониндны тус бүрэндо 40 килограммнаа дошоо ородоггүй нэн, үгээрэн жадэ дунда эрэгтэй тухшаагданы хониндны 37—37 килограмман тухан байн. Энэ гол халбарина анхараалаа алаагүй ушар хадаа парткомой эхэл алдуун болоно.

Энээрнээл болжэ колхоз, совхозууд гуранд ношоо худалдажа жадэжэ тусбэе дүүргэжэ шададаггүй. Тэрэнхэн гурандоо 8230 центнер хонинд мяха дутуу тухшаага бшуу. Теэд хонинд мяхан хадаа бүхэ тухшаахан махадан 60 гаран проценттэ эзлэдэг ха юм. Энэл ушарнаа болжэ аймагай партийна конференци дээрэ тус асуудал тухшаа тусгаар хөөрөөдөн болоо юм.

Коммунистууд болон партийна организациууд гээнэмэй хөөр хөөрөөдэ, баримтануудыг дурдалд байдаг бшн, харин бүтээжэ хэрэгтээ сэрхэ хабаадан ороо, али болохо тухаламжа гэжэдэжэ явбан газарта үзүүлдэ байха улагатай.

— Энэ ушарнаа муу байдалыг байгалиин үзарилаа төхөө, элдэб арвин шалтаган бэлдэрэ заргагүй бл, гэжэ «Коммунизм» колхозой хониншон нүхэр Эрдэниева хэлэнэ. — Нэгондоо хониндо олоор гаргалууландаа бидэнэр, коммунистууд, гэжэдэй. Бидэ нүхэр худалдоо гэжэ ахабайн даа. Тинхэдэ партийна эрчим организациууд болон худогоршье партком энэдэ байал эмзэгтэй байна. Эдэнэр сэг соонь хонин

нодто шанга эригтэ табича шаддаггүй. Эригтэ, хиналтын буудалдан да газарта ажал хэрэг муудалд. Бидэ үбнэ тэжээлээр ялаа хангаданхайн. Тингэбшье эхэ хониндо эхэчэн ушарта бэлнэжэ ондо оруудалд байрбайн. Хониндмэй шадал тинхэдэ тэрэнгэ болжэ бууралдаггүй.

Хайнан гэжэ хонин ажалнаа гуримдаль оруудалд, интенсификациг дамаар энэ халбарина хүгжөөхэ гэжэн энэ гол асуудал тухшаа олоо нүхэд олоондоо үгэрүүдэ эрэгүүдэ.

«Октябрьский» совхоз нэгондоо түүшүүнүдэй эргэдэ гаража шаддаг байгаа. Гурандэ орооно худалдажа үсхээр 180 процентдэ хүрэгдэ. Нү тухшаахыг тусбэе дүүрэн байгаа. Тинхэдэ үндэгэ худалдаггаар гурбан тусбэе дүүргэдэг юм. Зүүгөөр хонин ажалнаараа хониндо татагдан байдаг. Туд гаралдага, эхэ хониндэ халбарина хонинд мяха, ношоо худалдажа тусбэеэмэй наад тухаа ушаруудэ. Энэ алдуугаа мэдэржэ байнабди, гэжэ тэрэ эхэдэн парткомой секретарь нүхэр Хайдунов хэлээ. — Теэд энэ байдалаа зайлахэ хэрэгтэй болоо. 39 коммунистуудыг хониншон болжэ абуулаабди, хонинд тухшаа Гээр хониншоттоо хамбалсжыныг тухшаа үсхээр 12 коммунистуудыг нэмжэ абуулаабди. Туд абадан эгээл харуусалгатай хаша гэжэнэ. Тингэбшье энэн тухшаа бүхэ анхараала табича байнабди.

Хониндэй байрин, малчдай нүхэр гар баранай эхээр дутадаг байн тухшаа нүхэр Хайдунов, Борьбегой совхозой директор нүхэр Хомутов, Төрин совхозой директор нүхэр Тараскин онсо тогтобди. Байнэ халдэжыгөө болоо хонин хурагай байдалыг муу байрнууд соо байлгалана. Хонин үсхээрилхэ тухай тусбэе табичаада, байра байдал тухшаа анхараала табичаггүй ушар дээдэ зургаануудай зүгөө ушардаг байн.

— Борьбегой совхоз үзлээр хайн тухай үсхээрилдэг ажамж гэжэ нэрээдэгдэг. Тингэбшье тэрэндэй хайн байра байдал хэрэгтэй ха юм. Тиммэ юмжэ үгэрди. Мунөө байра дутагдажа, бэлнэригмэй бага, теэд энэн тухай худогоршэй парткомдо, үзлээр хонинд управлиндо олоо дахин хандабди, мунөө болотороо энэ асуудал нийдхэдэжыгү байнаар, гэжэ Борьбегой совхозой директор нүхэр Хомутов тэмдэжээ.

— Хонин ажалыг хүгжөөхэ талаар партком ялаа хайн хамжаж абуулануудыг харалдан байл. Тэрэнше дүүргэжэн тусбэе хониндэй мунсөөн үргэвэр эмхидхэгдэн, ажал тухшаа мууилгаха тухай хөөрөөдөн болоно байгаа. Тэрэн ялаа хайн хониндэй байгаа. Тэрэн ялаа хайн хониндэй байгаа. Тэрэн ялаа хайн хониндэй байгаа. Тэрэн ялаа хайн хониндэй байгаа.

— Хонин ажал дээрэ залуушууд олоор худалдаг болоо. Тэдэндэ киноны асаржа харуудалд хаш хайн байгаа. Нимэ юмжэ эмхидхэгдэжэй.

Юмжэ худалдажа абахын тусбэе яб-ханаар тосхон олоно сэгшье болдог. Би өөрөө зургангэ класс дүүргэ-хэн хүмүүн, бураха дуратай. Теэд энэ хүсэлтэ бөөлүүхэн бэрхэтэй байдаг. Юрөөд тосхон бууриннаа хонинд нүхэр магнай тухшаа анхараал огтоо хандуулагдангүй гэжэнэ, гэжэ нүхэр Нагаев үгэеэ үргэжэ-дуушнэ.

Эдн эдн тата дайдалд ганса хонин үсхээрилхэн байха, үхэр олоор үхэжэ болохо эхэ арга бни. Эндэн хэдэ хундэ малай бэлнэ-хэ газар угаа элбэг. Нэгондоо Төрин совхоз тандэ үхэрнүүдэ хайнаар бэлнэжэ шаданай ашаар 6260 центнерээр малай шөгүүрыг нэмэжэн байна. Зунай бэлнээрнн үгэеэ адуудалан Р. Филиппов үхэрнүүгэ толгой бичинэ 95 килограммар нэмэжэн байна.

— Бидэ тэндэ хэжэн майгад үхэр бэлнээр таргалууджа наахаа аргатай байгаабын. Мун үбэлшье үгэеэ олоо мал наахаа арга болжэ бшн. Гэбшье байра байдалгүйбди. Тинхэдэ гидронулоо аргаар тэжээл бэлнүүхэ, дрозжор эвэхэ технологи элдэгдэнэ. Ушарын «Сельхозтехники» өдгөдөн, зоветснэл тэрэндэ хэрэгтэй болдог элдэб зүйлнүүдэ хусдөөр асаржа үгэрнүүгү ха юм, гэжэ Төрин совхозой директор нүхэр Тараскин мэдүүнэ.

Нүүдэл байдалай, соёл культурын болон бусад шухала зорилгонуудыг үзлээр бэлнээрнн газаруудта олоор аргаа тухай аймосвэдэй гүйсэжэ-коммунуудыг нүхэр Пугачев өөрнөөгү үгэ дотор тогтоо. Хэй-нэ шье мэдэржэ, бэлнээрнн үгэеэ мал-нэд зухалан дээрэ 5—6 нара соо ажгуудал муу. Тингэбшье тэдэнэй тухшаа наанаа табича тон шухала. Мун энэ асуудал тухшаа «Эздин» «СМУ-5» эмчнн начальник нүхэр Юрьев тогтоо. Ажгууцуудай хүгжэригилдэг барилга хээл проект болон сметны документнуудыг сэг дарьдан бэлн болжэ наадангүй.

Конференци дээрэ үйлдэбэрнн управлинн комсомолой комитэдэй секретарь нүхэр Тулушев, аймагай бэлнээрнн главно врач нүхэр Пирогов, аймагай прокурор нүхэр Жамбалов, партийна библиотекеке дагна нүхэр Ключичин, аймгүүсөдкомой культурын табатыг дагна нүхэр Филиппов тэгшэд үгэ хэлэнэн байна. Тэдэнэй болон бусадэй хэлэнэн үгэрүүд гол тусбэе коммунистуудай үүргыг дээрхэжүүлэхэ, тэдэнэй өөрнө харуусалгыг улам шангахаха, партийна эрчим организациуудай нүдөө бшн хүсэн тухалд болжэ хэрэгтэ эрөөрүлдэгдэнэ.

Аймагай партийна конференци дээрэ республикын Министруудай Советдэй Түрүүлэгшэ К. Л. Бальдаев үгэ хэлээ. Партийн райкомой состав нэнээр хунгадаба.

Партийн райкомой эмхидхэлэй нэгдэхэн племү болжэ, тэндэ райкомой начальник секретаряар нүхэр А. А. Бадиев, секретарьнаар нүхэр Н. К. Шонев, И. А. Попов тэгшэд хунгадаба.

ШЭНЭ ЮУМЭНДЭ ШУНАЛГАЙГААР ХАНДАВАЛ...

«Танай нэрээр машинанууд аба-таад байна, түргөөр абаангуй!» гэжэн телеграмма совхозой дирекцин стод дээрэ хэбтэн. Сэг оножол байн. Харин директор тэрэн тухшаа ухаандашье оруулагүй. «Хайнаа гэжэ энээнгэ аргаа гэжэ» гэжэн болдо тэрэнэй толгойг эзлэнэ. Харин тэрэ машинань складтаа хэб-тэнээр, малнаа дса, тармуураар ажаллахаар лэ байдаг.

Нимэ ушар хадаа болошон юм гээд асууха байхат. Манай «Держинский» совхозой Бшүүрэй совхозтой суугаа байхдаа нимэ юмжэн ушарын байл. Отделенин зоотехник В. В. Смолин (мунөө манай совхозой главно зоотехник) 2500 толгой гахай нэгэн дор эдэлүүхэ, тэдэжэ буйлууджа нааха «УЗК-2500» гэжэ түхэрэлтэ совхозой директор нүхэр Колзовой дубоонгүйгээр захиархалдан байгаа. Харин тэрэн «Сельхозтехники» отделе-ниин магнайга абагад, үдэр бүрид болон сметны документнуудыг сэг дарьдан бэлн болжэ наадангүй.

Конференци дээрэ үйлдэбэрнн управлинн комсомолой комитэдэй секретарь нүхэр Тулушев, аймагай бэлнээрнн главно врач нүхэр Пирогов, аймагай прокурор нүхэр Жамбалов, партийна библиотекеке дагна нүхэр Ключичин, аймгүүсөдкомой культурын табатыг дагна нүхэр Филиппов тэгшэд үгэ хэлэнэн байна. Тэдэнэй болон бусадэй хэлэнэн үгэрүүд гол тусбэе коммунистуудай үүргыг дээрхэжүүлэхэ, тэдэнэй өөрнө харуусалгыг улам шангахаха, партийна эрчим организациуудай нүдөө бшн хүсэн тухалд болжэ хэрэгтэ эрөөрүлдэгдэнэ.

Манай совхоз тэрэ шухала түхэр-элтэ ямаршье арасалтгүйгөөр худалдажа абахан байха юм. Тиммэ түхэрэлтгүйгөөр үнэ сангаар дям-да гахайн мяха абахын бэрхэтэй. Тэрэ дэрэ совхозой директор нүхэр Юсупов, парткомой секретарь нүхэр Хлызов главно зоотехникэе ка-бинетэдэ урижа.

— Виктор Владимирович, энэ «УЗК-2500» гэжэнэмэй ямархан юм, хөөржэ үгшн даа, — гэбэд. Тэрэ өрбө онхотой түхэрэлтгэ гахай шалгалтын байралаа тохобод хайн байгаа. Теэд тинмэ байра совхозоо үгш байб. Шэнээр барихан

балэн бшн. Пошорхоньш. Гахай бури энэ гайрар тухшаа хэрэгтэй бшуу. Яалтайб! Директор секретарь хоёр мэрэгжалтэдэ байа дахин суугадууб.

— Шубуушайнгаа байра соо түхэрэлтгэе тэдэнэ наамнай мяха юм? Сэхын хэлэхэдэ, директор парткомой секретарь хоёр шана юмжэ үйлдэбэрнөө нэбтэрүүлэхэ наахаада зүшадангын тон лэ хайнаалтай. Тэрэ шубуушайнгаа байра гахай наахаага онхожоруулагдамаал газар болдобди. Энөөршье байра болдо даа. Энэниин түрүүшынхөө харан-хан хунгайха байха. 1209 нахаа-мал хайнуудыг мунд 3 хун харуу-налдаг, эдэлүүдэг шүү. Урданш 12 хун ядалдана нэн. Гахайн фермыг дагнаа коммунист Н. Ф. Хлызов ингэжэ онхожоруулан хоёрдохид байра түргөөр бэрнүүлжэ гэжэ үгэ хүүр талалхаа болонхой.

Тэрэншье тон зүб. Хүнэ хүсэр худалдари али зэргээр хунгадэгдэн гэжэбди. Гахайн тэжээл машинань хүсөөр буйлуудана, дуужан хар-гылар, транспортуур абаданана. Байра соо сэг гэжэ сээр. Гахайн бүхэнэй харын салли 120—130 толгой болоно. Нагар гансата 1500 гахай шахагдажа байга болдохон. 1965 ондо 4500 центнер гахайн мяха абаха зовилготойбди. Мунөө 600 толгой гол, нэгэ түрүүлхэ 200 эхэ халтайбди. Харин хүршэ боло-хо Бшүүрэйманай совхоздоо гахайн ферма мууныг бэшэ болдохой.

Шэнэ юмжэн гээд тэрэнше ёһоор түршажа үзэнгүй, нэрэ хурагуй нэ-бтэрүүлхэ гэжэ оролдонино үдүү. Тингэбшье ношорлууданай зарга-гүй, түргөөр лэ бөөлүүхэ хусэ-байр дээрэ.

Зарим совхозууд отделецинууднаа арсажа, совхозой дирекцид сэхэ мэдэлтэй бригада, фермануудыг бни болжэ байна гэжэ энэ хабар газе-дэ башэнэн байгаа. Нимэ хошиг юмжэ анхарагуй «орхиб» бблхооёр аал? Партком, дирекци бабал мар-жээлэтэ, экономистууднаа урижа, тэдэнгээ хөөрөөдэбди. Тиммэ хуи-балга хэлбэлнэй хайшаа болохо гэ-жэ бодож, тооложо үзэб. Совхозодо-мэй хоёр отделеци бни байгаа. Тус-буриндыг архилган, бугхалтер, фер-мануудыг дагнанар, тоо бүридхаш-шад, заправитиүүд гээд лэ элдэб

тушаалтад олон нэн. Февральнаа эрчимжэ отделецинуудыг болжүүдэ, фермануудыг дагнапдые, тракторно-таран ажалдай бригадануудай брига-динуудыг томтобди. Мунөө элэ-нэрэй мунд ношонд яадаг бшн. Хар-ин ажал худалдэрэ эмхидхэн уда-ригатад зонуд болдохой.

Урданш ферман дагнанар отделе-ниин архилгынн ара далаа бээл-нюугаад яадаг байгаа. Тингэбшье эрчимжэ чагат мууе фермыг дагна-гдажа тохотог нэн. Гарагайшье айхабтар болэй. Эрчимжэдэ жал соо 201,6 тухург, отделецин зоотехник 158,1 тухург, бугхал-терта—115,2 тухург салли тухал-дэг байгаа. Мун тэдэнэй хажуугаар сметовууд, уборщицанууд, заправ-итиүүд...

Манай совхозой тугалшан Зинаи-да Федотовна Литвицерае абаад үзэгтэй. Энэл малшан гэжэн түрүү-лэн тугал, буруу түргөөр түлжүү-дэг, нахан таргалуудат онол арга шудалан хун ха юм. Энэ нүхэрнэй өөрнөөгү ажал худалдэрэ тугас ма-дэжэ мэрэгжэлтэ бшуу. Тэрэнэй ха-руушалан мал жалтай болоод бай-хадна 290—300 килограмм татажа байдаг. Ажаллаха гэжэнэн одоо ай-хабтар. Жэнээр абахаа мэдэ. Ушан зурхэнш одоо бадара оролдоотой-гоор худалдаг коммунист. Тэрэ өөрө ферманууд дээрүү ажажа, тугалша-дыг өөрнөөгү дүй дуршадэ хургажа шахаа, заабри хургалд үгэха арга-тай. Зүүгөөр тэрэнше ажалнаан удаан сагта талалжа, наатуулжа ажажа болохо. Хайнан гэжэ тэрэнэй арга мэрэгжэлтэ бугдан шадбарин болжогхой? Аргань отлоо, З. Ф. Лит-вицерагай худалга байдаг. Горки гэжэ тосхондоо тугал түлжүүхэ мар-жээлтэй тусгаар ферма эмхидхэбди. Тэндэ совхозойнгоо гурбан ферман тугалнуудыг суугуудат болдобди. Үшөө нэгэ шана байра барилга дуу-нахамнай. Тингэбшье дурбадхн фер-ман тугалнуудыг мид асархайбди.

Тугалшад болжэ эхэнхнн ком-мунистуудыг табичахайбди. З. Г. Нанькова, П. В. Литвицера болон бусад булгадаа эхэл хаймажатай нүхэд. Түрүү тугалшан тэдэнэй хажуудан худалга байхадань хур-галын абахаал мадэжэ хэрэгтэй ха юм. Нимэ эмхидхэл аша үрэтэй бай-ба-гу? Үрэ дунгынь архим хайн!

Имэ аргар тугалшан үдүү сагта түлжүүлжэ даан Буй тосхоной Лан тугалшандай хада-на бэлэй. Мунөө тингэ суугадууб.

Тэдэ совхозой дирек-комой шэнэ юмжэ хэ-гүй хаанш, нимэ хайн-лагданан бэрхэтэйл ба-лэхэдэ, түрүү очол арга-гэхэдэ уу-татай гада-шад, мэрэгжэлтэд үш-дэг. Эдэ тугалшандай та парткомой гү, ал-гашуудар хунгаданхай ма зон партин Уста-дүүргэнэ гэжэ гү. П-ридагна хэжэ сагта юмжэ үйлдэбэрнөө оролдох улагатай ха.

Үгээды машинаар б-бэлдэ али заргын б-бэлдэ, шалтаг олодо-«Унедэй хүүхэ даан» «Унеин хаша сагнаа» «Унеин хожорхо» гэжэ да-дэг. Эмнэй хушан баримталашадан хаан тэдэнэй зоёшон үр-дэнэ мэтэ ушарта пар-тици эрб сохилто үгэ-бшн.

Өөрнөөгү ажалын б-бэлдэ жаша дуржа. П-240 үнедэй хаалин Тэндэ үнөөд онхон на-на. Зүүгөөр даб дээрэ хөөрөгтэй, ажалын болжоггүйбди. Гараар маараа ажалын тух-шадан хайса хураан-шадан хойно гуримын яаншаа нэн. Энэ онх-оншын харгада. Унгар ферман хаалишад үр-үдүү эхээр бш хаагаа-гурандэ тугалшар тус-бэе дүүргэ нэн.

Совхозой дирекцин хайл болонны нэгэн хыга хүгжөөж хэрэг-на. Тингэбшье түрүү үргэвэр нэбтэрүүлхэ эхэтэйгөөр тэрэнше ма-дэ дамтаараал оролдо-но.

Н. Держинский совхозой партком

БАЙНААР АЖАЛЛАБАЛ, АМЖАЛТА ТУЙЛАГДАХА

Эздин аймагай Борьбегой совхозой хониншон Буда Цыреновэй хөөрөөнөө

рада хонидой бэлнээрнн илангаа байнаар эмхидхэгдэжэ, хонид хай-наар таргалуудана. Ушар имжэ-хөө үржүүлгын эхилхэ үгэ — августын тэн багад отарымнай хонид булгадаа нэгэ жэгжэ тарга-нууд байдаг. Тухайнхайн хонид илгэдэжэ, амнид бэлнэжэдэнэ. Хониднай булгадаа искусствена аргаар үржүүлэгдэнэ. Тинхэдэ ооһэдымнай харууналдаг үүлтэртэ хусануудна үрэ абадаг юм. Хай-наар таргалхан хонид түргэн ото-той болжэ, үржүүлгын худалмэ-р 20—25 хонотго дүүргэдэнэ. Теэд нүүдэлнэ искусствена үрж-үүлгын инвнт хаагдангүй. Юн-дэб гэхэдэ, үржүүлгын ажилшан-наа хойно 40—45 хонотгой үр-шадэ эхэ хонид хэдэн дахин үр-жүүлэгдэдэг байна. Ушар имжээ

үржүүлэгдэггүй хонин юрөө-шье үлэжгүй шухау.

Сентябрин таргаллаар хонидой үнөөд хайнаар таргалха сэг ер-нэ. Ушарын юуб гэхэдэ, нама-рай нэрөөр болоно, бэлнээрнше элбэгжэнэ. Эгээл энэ үгэ хонидо хэнэ ногоондо, тарянай зуурта хайнаар бэлнээжэ хэрэгтэй. Тин-хэдэ түргэ түргэн үнэхадэ байн. Хаташанан ногоо эднэн мал үнэ эхээр уудаж ха юм.

Үбнэ хураалгын дүүрэмсээр бөөлжээдөө оронбди. Тингэдэ сагай дутаада, бури намарнаа эжилжэ хонидойнгоо жал, хашаа хөрөөгөө, гэр байрага заабарил-жа, дулаалжа ажилбайн. Мун хо-ниной байра соо хэрэгтэдэгдэ ха-маг, хөөбонууд залгагдажа, бэлн болжогдон. Бидэнэр шадлаа хаа намартаа үбнэ, тусгээгэ байрадаа зөөжэ абахыг оролдонино. Хони-

дой олоороо хургалха үгэеэ газа-шье гараха сүлөө олодоггүй бшуу. Үбэлэй янгинаа хүйтэн-хөө урид хэрэгтэй юмжэ хай-наар, хаа сагтань жэжээхилбэ бөөлшье хүнгэн, наанаандашье амар байха ха юм.

Хонидой олоороо хургалха үг-дэ билэндэ хургалшад үгтэдэг. Хургалшанар ажаллахаа өршөг-шэй зарим нагыннн хонин ажа-хыд оройдошье худалгөгүй. Үр-шэд багатай хунүүд дайралдаг. Тингэбшье тэдэндэ тухалха, ажа-лын үдэр бури шалгажа байха хэрэгтэй. Аргын байгаа ха, сов-хозой худалмэршидыг хургалша-жа, дулаалжа ажилбайн. Нэгэ хун зуун эхэ хонидыг хургалууджа, 1,5—2 нарага харууналдаг. Отарымнай хонид яварин хөөр-дөн хатада булгадаа шахуу хур-галдаг юм. Энэ үгэеэ хонидоо хо-

лын бэлнээрнн гаргангүй, байра-дын дугахана бөлхөннн тусбэе оролдонобди. Үлөө мунөө хур-галха болошон хонидыг холын бэл-нээрннэ таргалха эхээр эсэхэ, биратайгаар адалхынхөгүй ха юм. Хургалха хонидыг илгэжа, гадаа абахада, хониншон ажал нилээд хүнгэрэнэ.

Эхэнх хонин хүннөө хур-галдаг гэжэнэ. Тингэбшье хүннн дээрхэрида анхарад эсхэр табиг-дана. Дежуралан хургалшад хон-иной дэлгэцнөө туйлуудад, мун нүдэнүүдөн хажуугаар хонин ношоо хайналдаг. Хонинд хур-галлахаа хүүхэ, дэлгэцнөө шөө-торжэ, түрүүннн бш хаядагди. Энэнай нүүдээр лэ хургалд хү-хүүдэдэг. Хургалха болшон, хургалшан хонидыг бүрнше хай-наар эдэлүүхэ, харууналха шух-ала. Ная хургалшан хонидой б-блөө үнэ уулгабайн, хонин шап-артай үбнэ үгэрнэбди.

Ная гарангай хургалан эхэтэеэ сүгтэе бинхал талгадаа гоо хо-ёр-гурбан хонотго байлгалдана. Отарымнай нилээд олошон хонин эхирлэдэг. Эхир хургалд эхэтэеэ амьарлагдан, 5—6 хонотго нэрэ клеткэдэ байлгалдаг. Ингэжэ хургалд эхэтэеэ даххаага, нүү-дэрин 15—20 хургалнаа бага-хан сакманууд бүридхэгдэнэ. Хургалдай түрөөр 15 хонотгой үнгархалдөр 40—50 хургалнаа бүридхэн сакманууд онх бол-жогдог. Яра болшон хургал-ны 150-яад толгойгоор нэгэ клеткэдэ орууджа харууналбайн. Хургалнай түрөөр арбаад хон-о-лоор үбнэ, таряа талшанай зүйл эдүүлжэ хурганбайн. Мун мине-

дөлнэ тэжээл үгтэ дэй томохон болохо-дод үдэр дулаанда га-а эдэлүүнэ, эхынь лэ

Уржүүлгын худал-гони болдотор үнэ-шар туд абагшье аргаар. Тингэбшье 20—илангаа шангаар э-Туд абагшье богони б-таргалдаа юугээрнэ б-да, хургалд булта ш-нууд, нэгэ жэгдэ то-но. Игэ сагта тугал-ны харууналшадан байдаг. Мун эхэ хонин-ришье таргалха хэ-жээдшье гамагт бш-туд абагшн унжэ-хунуудыг эхээр эг-гэднэ таргалжа бш-Унгарын 1964 он-мий 100 ха хонин-хургал тугалшадан хэдэ хонин бүрнөө 3 килограмм 700 г хайналагданан байгаа.

Мунөө туд абагшн-ла өрбө. Үбнэ тэжээ-донийнхөө нилээд таряа талшанайн а-кариин дүүртэ сэг-сабаньне бага бай-хэе шадарх нэрэ-нууд. Хонидойман-маг, хөөбонууд бү-ригилдэнхай. Мунөө арбаад хургалд аба-лэжэ байн.

Манай отарын хо-онтоо эхэ хонин бүр-абажа түлжүүлжэ, килограмм 800 грам-шадха сонилалэ ял-Халхан үгэрэ хэрэг-луудын тусбэе үгш-лад асуулан, мэрэг-ваа гамингүй ажал-

Ростов-на-Дону. «Ростовдон-водстрой» гидротехническэ тү-мэр бетоной завод аналгалга-да үгтөө. Тус предпринити зур-ган метр утатай, 800 милли-метр диаметртэй бетон лот-судыг бэлдэхэдэ гаргаха юм. Эдэнэ улаурууни системнүү-дыг түхэрэлтэдэ хэрэглэдэгдэ байна. Зурга дээрэ: түмэр бе-тон лотогудыг үйлдэрлэгдэ. ТАСС-ай фотохроникэ.

БУРЯД ҮНЭН
2-дохи нуур.
1965-оной январин 24.

СЭВ-эй ГУШАН ДАБХАР БАИШАН

Москвада эхэ үйлэ—Калини-най нэрэмжэтэ проспект ханхан бин болоо. Тэрэнэй хоёр талаар гурьдуудыг бариха худалмэрн эхи-лэнхэй. Энэ үйлэ Кремлин хан-нааа эхилэдэ, Москва-мүрэн дээр-гүр гаранан Калининскэ хүүр-э хуржа, «Украина» гэжэ үндэр отель шадар тусгасана. Үйлэеэ зүбшүүлэн олон дабхар байрин болон нинтын гэр байшанууд бо-гонин сэг соо бодхондохо бай-но.

Үйлэин тон үзэхэнэн хайнал хуошн гэхэдэ, социализм орнууд-дай Экономикаска Харилсан тух-наладгалын Советэй эхэ бай-ни Москва-мүрэнэй хажууда барилдажа, проспектыг түхэрэхэ юм. «Моспротек-2» гэжэ амхнн нэгдэнх мастерской соо энэ бай-шангай проект Москвагай главно архитектор Михаил Посохиний юрэнхэ хүтэлбэрээр зохёгдон-гой байгаа.

Экономикаска Харилсан тухал-далгалын Советэй Гүйсэжэ-коммунин шидхэлээр бодхондохо бай-нан энэ барилга захиргаанай 30 дабхар конуе болоно. Тус конуе стилобат-архитектурна тухсай тухад мангай нуури дээрэ барил-дажа байна. Мун энэ талмай дээр

ра 13 дабхар гостиница бодхондо-ло

„ЭХЫН ЗҮРХЭН“

Миний тухай тематика... 1887 ондо тус поэмны үйлэ...

1887 ондо тус поэмны үйлэ эхилэн хугжана. Тэрэ холын жэлд хаанай...

Хэе дүүрэн мэдэрж байгаашье... хаа мүнөө болодон хойно хүсөөр...

ха юм, хоёрдохор, тийхэд өөрөө...

Нүгөө талааа «Эхын зүрхэн» халаа...

Оберон гэгээнь огторгойн санхир сээгээр Оберон сүбхан...

хоорлонд, мун ахын образтой холбоо...

Миний амалшад уэр байгаа... 1887 ондо тус поэмны үйлэ...

Петропавловка тосгондо шөнө, гоё хайхан байшантай номой...

гэж харачин аргагүй. Угышые хаа, хэзээ...

зэмтэй юм? Шиндхэжэ болмоор асуудал...

Нэгэ үгөөр хэлэхэд, хүдөө нутагтаа...

Дэлхэйн арадуудай хатар танца гүйсэдхэд...

М. Эсамбаев 1965 оной Леннинскэ шанда...

«...НОМГУЙ АЙЛ ДУЛИЙ»

ВЕТСКЭ СОЮЗ ҮНЭН СЭДХЭЛХЭЭ ОРОЛДОЛГО ГАРГАНА

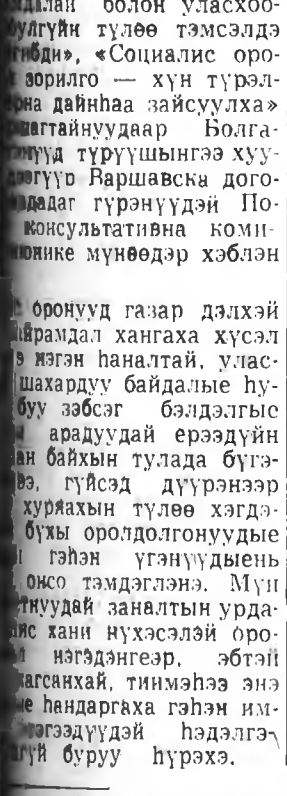
ООН-ой Генеральна Ассамблейн XIX сессэ дээрэ советскэ делегацин хэһөн мэдүүлгэ...

Польшын ниислэлдэ ВАРШАВА, январин 22...

Хөһөөгшдэ зада сохюуна ХАНОЙ, январин 22...

США-гай президент үгэ хэлзбэ ВАШИНГТОН, январин 22...

Фидель КАСТРО: Кубын арад хэзээшье сухарихагүй...

Алдарты уэр РИМ, январин 22...

Хэдэн зуун тосхонууд улан дорро орошонхой ДЖАКАРТА, январин 22...

Дэлхэйн арадуудай хатар танца гүйсэдхэд М. Эсамбаев 1965 оной Леннинскэ шанда...

ШАШАГ ХҮН Шог раскаас

Нутаг нутагта нэгэ шашаг хүн аргагүй байдаг гэжэ ламы хэлсэдэггүй хэ...

Мэдээлэл Республика. Асуанай үндэр хаалтыг ба ТАСС-ай тусхай корреспондент В. Буданай фото.

МОНГОЛ БАСАГАН Элхэн губини тэраатан бүрхөөгөөд...

БУРЯД ҮНЭН

ҮХИБҮҮДЭЙ СҮЛӨӨТЭЙ СА

ҮХИБҮҮДЭЙ сүлөөтэй сагаа хайшан гэж үнэргэдэг тухай асуудал олонийг багшанаарй ханаа үнэнийг зободог гэжээ. Сүлөөтэй сагаа юу хэвчээ мэддэггүй хүний тархиныг, зүрхнийг, ухаан сэдвэхэлнхшье муудаг гэжээ оройд агуу хөгжөөг Ушинский хэлдэг лэн.

соносхогдохоор энэ хургуулин ахалагша классуудай үхнүүд горитгойн юумэ шудалха ушартай болон гэхэ. Тингэжэ тэднэр шэнжэлхэ шгэлтэй, мүн бусад таарамжатай номуудыг уншаа бшуу. 15 проект тэднээ оронон байна.

туулда уласкоордын хани нүхээсэй клуб, нотаг ороно шэнжэлэлтн музей нэгдэн хэй. Эндэ 45 лзын кружогууд хүдэлдэг. Тингэжэ үхнүүд дуратай юумэс эрхилдэг. Плангала музейн юунышье үлүү ханагдаха байна: Экз. багын илгаагүй — хурагшад оронон хонирхолтон зүлүүудыг сүлүүула. музейд, асардэг. Элтоуст надаран амгид, ургамал болон газарай бодонг эндэ баргасан шахуу харуулагдана.

үхнүүдэй секторнууд, районийн соёлон байшангууд, хүүдэй клубууд үхнүүдэй сүлөөтэй сагаа үбөөр үнэргэхэ талада амхараала хандуулаа байха зэргэтэн. Ижээлэхэдэ, Челябинский пионерүүдэй байшанда манга гаран хүүдэд эрдэмтэдн хүлээрээр тоо болонгын, химин, физикн, түүхн, биологин, географин, литературин, хари хэлүүдэй, экономикн секцинуудта хабалдагана.

лай бүлгэмүүдта ороломой удхынь хурагшад тодор найруулан бэш шүүмжлэхэ хураана.

БУЛАНГИР
(Халаахай)
Столовоо хоолложо нууан нэгэ молошон эдэнхээ гү, али юун-нээшөө агаархан янзатай ирмагад гээд абаба. Энэ ушаыне агагжаа байһан столыне даагша Александра Георгиевна молошоной дэргээ ошожо: — Хар адалаба? — гээд зугаахин асуугааша болоно.

ШУРАН КОНЬКИШАД
Бурядай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжээ стадионой елэгэр мүүһэн елүүр талмай дээрэ шуран шамбай, шумар хурдан конькишад хабаяа туршалдаба.

ИЛАЛТА МАНАЙДА
Санашад сагаан тооно бурьюулаад, хараа далда орошоно. Эдээр Зүүн-Сибирин түмэр замтай спортменүүд — Красноярскийн Эрхүүгэй, Нижне-Удин Платый, Улаан-Удын санаашад, Эрхүүгэй болон Улаан-Удэдэ болон мурсыондэ хабалдагшан санаашад Советскэ Союмай түмэр замшад «Локомотив» бүлгэмэй Центральна Сошадой түрүү хуури абахын түлөө тэмсээ.

БАРИЛДААШАД ОМОГТОЙ
Бянгша оной мартын 11-нээ 14 болотор дүрэ бүлгэмдэн болон классикска барилдаагаар СССР-эй түрүү хуури абахын түлөө мурсыон зоно хоорондын дунда орононман тэбан городуудта үнэргэгдэхэ юм. Эндэ мангарын габшангай бүрхэ бүхэлүүднэ Советскэ Союзан чемпионон нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө түгээсэлтн мурсыондэ хабалдагшан эрхэ олохо болонхой. Манай республикада спортн мастерүүд Нина Ивакинов, Владимир Халтанов, Аполлон Михеев гэгшэд хабалдагшан болоно. Орон дотороо түрүүшын нүмэ мурсыон үнэргэгшэ болон Федерациин спортн бүлгэм болон эмхнүүдэй Союзай совет хэдэ хэдэн тренерүүдэе область, хилээр, автономной республикуудта элгээжэ байна. Манай Улаан-Удэ город СССР-эй габшала тренер Карантиян сэрэхэн.

Эхэ тугалдаанай урда тэе городуудар алахан бидэлэр, эдиршүүдэ болон эршүүдэ дэше барилдаанай шэнэ гурим, техникэ заа-барилха зорилготойдн. — гэжэ Артасеев Сергеевич хооронэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Россин Федерациин гүрэнэй СССР-эй габшала тренер, спортн габшала масташев Сергеевич Карантиян Улаан-Удэ городой так» бүлгэмэй спортн зал соо эдир барилдаа элгээжэ хэсээлээ үнэргэгшэ байна.

Булангир (Халаахай)
— Ямар булангир?
— Ямар да нэм даа, ёһотойл булангир.
— Юрэдөө мэдэнгүйб. Юн гэжэ гэшбөгтэ?
— Мэдэжэ яаха юмэ үгышье ааб даа. Уралхууд байһан үһанда хүнүүд булангир оруулжархигша гүб даа, Тимэ булангир.
— Үгы, эдэ хоолоо булангиргүй, яһала сабар унаар хөшөөдн. Александра Николаевнаа асуугыг. Повар хүн ха юм. Термайн мэдэхэд, — гээд столовыне даагша дүт дээрэ тогтожо ядан хөшөөдэбэ.

Шуран конькишад
Бурядай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжээ стадионой елэгэр мүүһэн елүүр талмай дээрэ шуран шамбай, шумар хурдан конькишад хабаяа туршалдаба.

Илалта манайда
Санашад сагаан тооно бурьюулаад, хараа далда орошоно. Эдээр Зүүн-Сибирин түмэр замтай спортменүүд — Красноярскийн Эрхүүгэй, Нижне-Удин Платый, Улаан-Удын санаашад, Эрхүүгэй болон Улаан-Удэдэ болон мурсыондэ хабалдагшан санаашад Советскэ Союмай түмэр замшад «Локомотив» бүлгэмэй Центральна Сошадой түрүү хуури абахын түлөө тэмсээ.

Барилдаашад омогтой
Бянгша оной мартын 11-нээ 14 болотор дүрэ бүлгэмдэн болон классикска барилдаагаар СССР-эй түрүү хуури абахын түлөө мурсыон зоно хоорондын дунда орононман тэбан городуудта үнэргэгдэхэ юм. Эндэ мангарын габшангай бүрхэ бүхэлүүднэ Советскэ Союзан чемпионон нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө түгээсэлтн мурсыондэ хабалдагшан эрхэ олохо болонхой. Манай республикада спортн мастерүүд Нина Ивакинов, Владимир Халтанов, Аполлон Михеев гэгшэд хабалдагшан болоно. Орон дотороо түрүүшын нүмэ мурсыон үнэргэгшэ болон Федерациин спортн бүлгэм болон эмхнүүдэй Союзай совет хэдэ хэдэн тренерүүдэе область, хилээр, автономной республикуудта элгээжэ байна. Манай Улаан-Удэ город СССР-эй габшала тренер Карантиян сэрэхэн.

Илалтын үдэрэй 20 жэлэй ойдон
Шугажа, шагажа табижархитан номонин мантан томо «Пантера» нугагад гэрэрэн тулжа, суута булдатлай танк шаташоо байл. Тэрэнэй хойнохо нэгэ бронетранспортер халашаба. Харан гэгшэн Василий Хантаев Берлинэй нэгэ талмайн захалхан Тиргартен паркн дэргэдэ хүржээ эршэн байба. 1945 оной Майн нэгэнэй мартагдашгүй хайндэр. Энэ үдэр Берлинэй үйтсэ, гудамжа үнэһэн тоборог болтогдоһон байгаа. Тэрэ Тиргартен гэдэг парк рейхстагта довтолон ороходо таатай пункт болтогдоһон дээрнээ манай сэрэгшэд энээ эхэ хүсээс суглуулжа эхилһэн юм. Дайсаншье минн хуугаад угтахэ дуратгүй, байһа хүсэ шадалаа мэлүүһэн эндэ тэндэнээ бууджаа ороно.

Нютагаа сууржуулһан баатар
ИЛАЛТЫН үдэр дүтлөөд байгаа лэн. Зүгээр өөрынгөө эшэнээ шэбээлһэн фашистнууд Совет Армин довтолоо бүхэнээ хуулиньхээ харюу гэхэ гэһэн шүүгээр аадаргал туулгаша шэдэн буудалсажа ородог байл. Тингэжэ нүхээдөөр суг ябанан артиллерист Василий Хантаев Берлинэй нэгэ талмайн захалхан Тиргартен паркн дэргэдэ хүржээ эршэн байба. 1945 оной Майн нэгэнэй мартагдашгүй хайндэр. Энэ үдэр Берлинэй үйтсэ, гудамжа үнэһэн тоборог болтогдоһон байгаа. Тэрэ Тиргартен гэдэг парк рейхстагта довтолон ороходо таатай пункт болтогдоһон дээрнээ манай сэрэгшэд энээ эхэ хүсээс суглуулжа эхилһэн юм. Дайсаншье минн хуугаад угтахэ дуратгүй, байһа хүсэ шадалаа мэлүүһэн эндэ тэндэнээ бууджаа ороно.

Этюд Э С Э Г Ы Н Э Р Х Э
Галшын Ларматан гэжэ айлайхи нотагтаа үнэр баян гэлсүүдэг лэн ха. Ларматан хамтадан гэхэ гү даа, хамаргаатайгаар арбан хоёр үхнүүдтэй болоһон гэтэ. Түрүүшын хүбүүн гурбатыйдаа гээдэжэ, хоёрдохн хүбүүн — Хубита гэдэгтээ эхэ асархарын үлүү эхээр эрхэлүүлжэ, бөөмэйлэжэ эхилһэн байгаа.

Илалтын үдэрэй 20 жэлэй ойдон
Шугажа, шагажа табижархитан номонин мантан томо «Пантера» нугагад гэрэрэн тулжа, суута булдатлай танк шаташоо байл. Тэрэнэй хойнохо нэгэ бронетранспортер халашаба. Харан гэгшэн Василий Хантаев Берлинэй нэгэ талмайн захалхан Тиргартен паркн дэргэдэ хүржээ эршэн байба. 1945 оной Майн нэгэнэй мартагдашгүй хайндэр. Энэ үдэр Берлинэй үйтсэ, гудамжа үнэһэн тоборог болтогдоһон байгаа. Тэрэ Тиргартен гэдэг парк рейхстагта довтолон ороходо таатай пункт болтогдоһон дээрнээ манай сэрэгшэд энээ эхэ хүсээс суглуулжа эхилһэн юм. Дайсаншье минн хуугаад угтахэ дуратгүй, байһа хүсэ шадалаа мэлүүһэн эндэ тэндэнээ бууджаа ороно.

Илалтын үдэрэй 20 жэлэй ойдон
Шугажа, шагажа табижархитан номонин мантан томо «Пантера» нугагад гэрэрэн тулжа, суута булдатлай танк шаташоо байл. Тэрэнэй хойнохо нэгэ бронетранспортер халашаба. Харан гэгшэн Василий Хантаев Берлинэй нэгэ талмайн захалхан Тиргартен паркн дэргэдэ хүржээ эршэн байба. 1945 оной Майн нэгэнэй мартагдашгүй хайндэр. Энэ үдэр Берлинэй үйтсэ, гудамжа үнэһэн тоборог болтогдоһон байгаа. Тэрэ Тиргартен гэдэг парк рейхстагта довтолон ороходо таатай пункт болтогдоһон дээрнээ манай сэрэгшэд энээ эхэ хүсээс суглуулжа эхилһэн юм. Дайсаншье минн хуугаад угтахэ дуратгүй, байһа хүсэ шадалаа мэлүүһэн эндэ тэндэнээ бууджаа ороно.

Илалтын үдэрэй 20 жэлэй ойдон
Шугажа, шагажа табижархитан номонин мантан томо «Пантера» нугагад гэрэрэн тулжа, суута булдатлай танк шаташоо байл. Тэрэнэй хойнохо нэгэ бронетранспортер халашаба. Харан гэгшэн Василий Хантаев Берлинэй нэгэ талмайн захалхан Тиргартен паркн дэргэдэ хүржээ эршэн байба. 1945 оной Майн нэгэнэй мартагдашгүй хайндэр. Энэ үдэр Берлинэй үйтсэ, гудамжа үнэһэн тоборог болтогдоһон байгаа. Тэрэ Тиргартен гэдэг парк рейхстагта довтолон ороходо таатай пункт болтогдоһон дээрнээ манай сэрэгшэд энээ эхэ хүсээс суглуулжа эхилһэн юм. Дайсаншье минн хуугаад угтахэ дуратгүй, байһа хүсэ шадалаа мэлүүһэн эндэ тэндэнээ бууджаа ороно.

Илалтын үдэрэй 20 жэлэй ойдон
Шугажа, шагажа табижархитан номонин мантан томо «Пантера» нугагад гэрэрэн тулжа, суута булдатлай танк шаташоо байл. Тэрэнэй хойнохо нэгэ бронетранспортер халашаба. Харан гэгшэн Василий Хантаев Берлинэй нэгэ талмайн захалхан Тиргартен паркн дэргэдэ хүржээ эршэн байба. 1945 оной Майн нэгэнэй мартагдашгүй хайндэр. Энэ үдэр Берлинэй үйтсэ, гудамжа үнэһэн тоборог болтогдоһон байгаа. Тэрэ Тиргартен гэдэг парк рейхстагта довтолон ороходо таатай пункт болтогдоһон дээрнээ манай сэрэгшэд энээ эхэ хүсээс суглуулжа эхилһэн юм. Дайсаншье минн хуугаад угтахэ дуратгүй, байһа хүсэ шадалаа мэлүүһэн эндэ тэндэнээ бууджаа ороно.

ПРАВДА БУРЯТИИ
Мүнөөдэрэй номерто:
Гурбалхи хуудалһанда:
Адрес: Ленинна, 26. Телефонн отделон: партион — 40-49, идеологический — 24-74, советского строи — 34-93, рабселькорон и писем — 25-41, 38-30, учени — 34-05 и переводон — 24-74.